

ANUL V • Nr. 29 (230) • 20-26 iulie • 16 pagini • 200 lei

O UNIUNE DOUĂ UNIUNI:

**Asociația
Scriitorilor
Profesioniști
din Români,
președinte
Ion Bogdan
Lefter**

**Uniunea
Scriitorilor,
președinte
Laurențiu
Ulici**

pag.
8-9

**CINE
are nevoie
de cercetare?**

pag.
10-11

ANCHETA

Honecker/Ceaușescu pag. 13

N.C. MUNTEANU

Atenție, tovarăși de drum!

TIA ȘERBĂNESCU

pag. 3

Pseudodemocrația

GABRIELA
ADAMEȘTEANU

Cîteva nedumeriri

În urmă cu doi ani am scris un editorial intitulat "Aici nu este mina lui Măgureanu", prin care mă implicam (ca și alți colegi din presa independentă), mai mult decît un ziarist s-ar cuveni să o facă, în desemnarea candidatului CDR pentru alegerile prezidențiale. Justificată în parte de text, lectura sa a fost intens personalizată, fiind perceput ca un atac cu direcție unică (de demolare a cuiva, de susținere a altcuiva). În multe discuții care au urmat m-a deranjat interpretarea că editorialul ar fi făcut parte dintr-o campanie: ca totdeauna cînd scriu, "inpirația" îmi aparține în întregime. Împărtaşeam însă la acea dată, împreună cu alți colegi, un acut sentiment de urgență: mai erau doar cîteva luni pînă la alegeri și CDR nu și clarificase strategia campaniei electorale, nici modalitatea de selecție a viitorilor parlamentari, nici candidatul unic.

Avînd în vedere tot ce s-a întîmplat cu acea ocazie, mi-am propus ulterior să mă rezum la propriul meu vot, neabătîndu-mă de la deontologia profesiei.

Am observat însă în ultimele luni, mai exact de cînd frîmțările din CDR, succedînd (întîmplător sau nu) sondajele IRSOP, IMAS etc., care arătau cota de popularitate a diverșilor lideri politici și scăderea de popularitate a PSDR, ce ar putea permite Convenției să devină principala formațiune politică la viitoarele alegeri, cum raționamentul de acum doi ani îmi revine tot mai des în minte. Evident, datele sînt schimbate, dar întrebarea rămîne: sînt oare pregătiți liderii CDR să sprijine la viitoarele alegeri candidatura aceluia dintre ei care deține de această dată cel mai mare capital de popularitate?

Îmi revine în minte și un citat din analiza alegerilor în Federația Rusă pe care a făcut-o Alexander Rahr într-un text publicat de "22" (nr. 6/1994) și intitulat "Implicațiile alegerilor parlamentare din Rusia": "... Totuși, se pare că principala cauză a slabei prezentări a democraților a fost faptul că erau dezbinată, ceea ce i-a iritat pe alegători. Apariția a patru blocuri pro-democrație separate nu era atît un semn de pluralism sau de existență a unor puncte de vedere cu adevărat diferite - programele lor erau foarte asemănătoare - cît un semn de mare ambiție politică din partea conducătorilor lor.

Jirnovski și partidul său par deci să fi fost propulsați în prim-plan nu numai de votanții lor (nostalgicii URSS), ci și de adepții reformei și ai democrației, incapabili de o largă alianță necesară, pentru că nu și-au depășit jocurile politice mărunte și utopia propriilor candidaturi prezidențiale. Severitatea electoratelor față de formațiunile politice care le dezamăgesc ne-a fost permanent demonstrată în ultimii ani - de la marea înfrîngere a socialiștilor în Franța pînă la recenta victorie a socialiștilor în Ungaria. Poate că politicienii Opoziției sînt conștienți că viitoarele alegeri din România le vor confirma (sau infirma) propriul destin politic. Chiar și la noi, unde memoria este scurtă și indulgența mare, după catastrofa campanie electorală a CDR în 1992, fostul ei organizator a dispărut, pur și simplu, din viața politică, deși fusese vicepreședinte de partid și director de ziar. Tot o dispariție, de fapt, este și cea a lui Radu Câmpeanu, care a adunat erori peste erori, începînd cu cea mai gravă, ieșirea PNL din Convenție. Poate deci că politicienii din CDR sînt în fapt de acord că electoratul lor (la fel de conservator ca toate electoratul și în plus dezamăgit, ca să nu spun disperat) nu mai are nici timpul, nici disponibilitatea de a se atașa masiv unei alte alianțe decît cea aflată sub semnul cheii (cu atît mai mult cu cît societatea românească este foarte stabilă în scindarea ei, ca un fruct tăiat în două). Poate ei nu înțeleg că, neavînd în mînă un trust de presă și televiziune, ca Berlusconi, ba chiar dimpotrivă (trustul de presă, TVR și Antena 1 se concurează în a face jocul Puterii), e prea tîrziu să mai lanseze în competiția electorală nume noi și ar fi util să ofere un context favorizant celor pe care deja le au. Poate că propunerile de restructurare a CDR au în vedere revigorarea acestei alianțe, de oarecare tradiție deja. Enumăr însă cîteva din nedumeririle mele:

1. Sînt oare conștienți liderii CDR că prin seria lor de declarații necoordonate, așa cum au făcut Corneliu Coposu, Nicolae Manolescu, Dinu Patriciu, fiecare în numele partidului său, dar cu consecințe pentru alianța lor viitoare, riscă să creeze o stare de nemulțumire în propriul electorat (pînă la a-i face să renunțe la vot data viitoare), fără nici o șansă de a-i cîștiga pe indecși?

2. Cum poate fi CDR o "alianță între egali", cînd orice observator din afară poate vedea inegalitatea pieselor ce o compun? Dacă luăm doar formațiunile politice, poate fi trecută cu vederea inegalitatea dintre greutatea reală a PNTCD și PSDR, ori dintre PAC și PER? Uniunea Europeană însăși se va confrunta în curînd cu astfel de diferențe ale realităților, pentru că Germania nu poate avea aceeași pondere ca Luxemburgul, nici Franța ca Cipru (în eventualitatea primirii lui).

3. Cu această argumentare - a diferenței dintre formațiunile ce reprezintă o realitate vie, ramificată în teritoriu -, distincția evidentă este, după părerea mea, nu între formațiunile civice ori cele politice, ci între cele care reprezintă un rezervor electoral real și cele care nu reprezintă. Alianța Civică nu se află pe aceeași linie cu România Viitoare ori Uniunea Șomerilor, așa cum partidele care doar prin intrarea în CDR au obținut reprezentare în Parlament, nu au cum să joace un rol eficient la alegerile viitoare.

4. Acum doi ani, cînd am scris editorialul menționat, se obișnuia ca toate defecțiunile din tabăra Opoziției să fie trecute în conținutul victoriilor polițiilor secrete simbolizate toate sub numele "emblematic" al lui Virgil Măgureanu. El explică defecțiunile de caracter, amatorismul și vanitățile polițienilor "noștri". De aceea am vrut atunci să accentuez că "aici nu este mina lui Măgureanu". De atunci pînă acum lucrurile s-au schimbat într-un mod radical. Cine mai vorbește despre "Securitate" azi este privit cu milă, ca un biet paranoic. Dar vîzînd astăzi că principalul subiect politic a devenit divergența din tabăra Opoziției, stau și mă întreb: să se fi dizolvat într-adevăr întreaga rețea de dezinformare, să fi fost disponibilizați toți psihologii și sociologii atît de competenți în trucaje?

MARTI 12 IULIE

● **Ministrul german de Externe la București**
Ministrul federal de Externe, Klaus Kinkel, a început o vizită de o zi în România, unde a avut întîlniri cu primul-ministru și cu președintele Ion Iliescu.

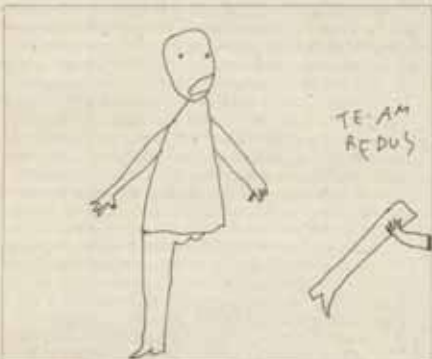
● **Ședința Consiliului CDR**
Reprezentanții ai tuturor formațiunilor componente ale Convenției Democratice au abordat modalitățile viitoare de funcționare ale acestei alianțe. Pînă acum există mai multe puncte de vedere: PL '93 dorește constituirea unui singur partid, PAC și PSDR o alianță între partide egale, iar PNȚCD o ierarhizare, pe baza ponderii și gradului de audiență ale fiecărui partid component.

● **Conferința de presă a PL '93**
"Nu poți câștiga alegerile cu un ghiveci de tip forum", consideră liderul PL '93, Dinu Patriciu, referindu-se la actualele șanse electorale ale CDR. "CDR s-au restructuratează, sau pierd." Dl. Patriciu a insistat pe ideea transformării Convenției într-o "formațiune politică de culoare unitară" și nu într-un partid, așa cum a fost greșit înțeleasă propunerea PL '93 de restructurare a CDR.

MIERCURI 13 IULIE

● **Conferința de presă a PNL**
Președintele PNL, Mircea Ionescu Quintus, a anunțat că în foarte scurt timp va fi semnat un protocol al Alianței Liberale, care să cuprindă PAC, PNL și PNL-CD. PL '93 este considerat un partid extremist, iar celelalte formațiuni liberale, lipsite de pondere electorală.

● **Ședința Consiliului Suprem de Apărare a Țării**
Consiliul Suprem de Apărare a Țării a recomandat Guvernului să suplimenteze bugetul pentru armată. Totodată, s-au aprobat propunerile de participare a României la operațiuni de menținere a păcii, exceptându-se țările vecine.

● **Aparatul ministerelor va fi redus cu 28%**
În cadrul ședinței Delegației Permanente a PSDR a fost abordat și subiectul restructurării aparatului ministerelor. În cursul se va opera o reducere medie a personalului de 28%, în special la ministerele economice. PSDR intenționează și reluarea dialogului cu partidele parlamentare, inclusiv cu cele din Opoziție.

JOI 14 IULIE

● **CDR dezaprobă săpăturile de la Cluj**
Într-o declarație a Convenției Democratice se arată că periclitarea, sub pretextul unor cercetări arheologice, a unui ansamblu urbanistic de valoare a Pieței Unirii este un atentat la identitatea culturală a acestei metropole și la onoarea clujenilor.

● **PAC prevede o nouă moțiune de cenzură**
Există șanse ca sesiunea din toamnă a Parlamentului să dezbateze cu o moțiune de cenzură îndreptată împotriva Guvernului, a declarat președintele PAC, Nicolae Manolescu. În privința situației din Convenție, dl. Manolescu a precizat că dacă nu se ajunge la o înțelegere este posibil să se vorbescă de CDR la timpul trecut.

● **PUNR solicită sesiune extraordinară**
Biroul operativ al Consiliului Național al PUNR a adresat Birourilor permanente ale Senatului și Camerei Deputaților o cerere de convocare a unei sesiuni extraordinare, în perioada 24-31 august, în vederea finalizării dezbaterilor la Legea învățămîntului și la Legea caselor naționalizate.

● **PD reia dialogul cu CDR**
Partidul Democrat consideră că vacanța parlamentară va permite realizarea unor dialoguri importante. Astfel, se au în vedere contacte cu colegii din CDR, pentru întărirea coeziunii Opoziției, și cu reprezentanții majorității parlamentare, pentru ca dialogul politic să poată fi reluat în toamnă "pe baze noi".

VINERI 15 IULIE

● **Conferința de presă a CDR**
Președintele CDR, Emil Constantinescu, a arătat că - în ciuda numeroase zvonuri - Opoziția rămîne unită și are un program coerent de guvernare. Dl. Constantinescu a criticat atitudinea reprezentanților Puterii, care au dovedit nu numai că nu pot, dar că nici nu vor să treacă la o reformă adevărată.

● **În pregătirea Alianței Liberale**
După întîlnirea dintre președintele PAC, Nicolae Manolescu și cel al PNL, Mircea Ionescu Quintus, au fost stabilite ultimele detalii ale protocolului ce va duce al constituirea Alianței Liberale (împreună cu PNL-CD). Protocolul va fi semnat în cursul acestei săptămîni.

● **Președinția condamnă UDMR**
Președinția României consideră inacceptabilă hotărîrea Consiliului Reprezentanților UDMR din 10 iulie, prin care minoritatea maghiară din România este chemată la "nesupunere civică" și la "acțiuni de protest în masă" față de proiectul legii învățămîntului. Hotărîrea UDMR e apreciată ca o formă de amenințare a instituțiilor statului de drept.

● **Guvernul acordă ajutoare sociale**
În ultima sa ședință, Executivul a aprobat un nou proiect de lege privind acordarea de ajutoare sociale familiilor care nu au posibilitatea de a obține nici un venit sau obțin venituri insuficiente pentru asigurarea minimumului de trai. Sistemul urmează să intre în vigoare de la 1 ianuarie 1995.

SÎMBĂȚĂ 16 IULIE

● **William Perry la București**
Secretarul american al Apărării, William Perry, a sosit în România într-o vizită oficială, la invitația omologului său, Gheorghe Tîncă. Perry se află într-un turneu ce include statele balcanice. "Vizita mea va încuraja aceste state pe drumul lor către democratizare. Le vom ajuta să înțeleagă că noi le considerăm o parte a Europei, că noțiunea noastră despre Europa nu se oprește la Ungaria", a arătat demitarul american.

● **România solicită aderarea la ICE**
În cadrul reuniunii șefilor de guvern din statele membre ale Inițiativei Central-Europene (ICE), desfășurată la Trieste, premierul Nicolae Văcăroiu a solicitat oficial aderarea la această organizație subregională. ICE grupează 10 țări: Austria, Italia,

Adevărul literar și artistic, nr. 227

- Ion Caraion: Poeme inedite
- Valeria Seciu, Cătălina Buzoianu, Mariana Mihut, George Banu, Dumitru Solomon, Ovidiu Iuliu Moldovan, Ion Coramitru, Virgil Ogășanu despre "Promoția '84"
- Andrei Pogorilovski: Animale nervoase
- Cristian Popescu: Caiet de citire și de caligrafie
- Cătălin Tîrleu: Fenomenul crenvurst
- Magda Mihăilescu: Adjani și foamea de sordid
- Mihai Orovesanu: Tîrgul de carte - un monopol?
- Felicia Antip: Patrii imaginare
- Dan Zamfirescu: Radu Lecca - salvatorul evreilor?

Din sumarul numărului viitor:

- **Interviul săptămîinii:**
Petre Mihai Băcanu
- **Monica Lovinescu:**
"Pe unde scurte" vol. III
- **Germania - Legea azilului**
- **Nestor Răteș:**
"ROMÂNIA: revoluția încilcită"

Bosnia-Herțegovina, Croația, Cehia, Ungaria, Macedonia, Polonia, Slovacia și Slovenia, plus patru țări asociate: România, Bulgaria, Belarus și Ucraina.

LUNI 18 IULIE

● **PNȚCD: "Părăsirea CDR e o sinucidere"**
Senatorul PNȚCD Valentin Gabrielescu a anunțat propunerile țărăniștilor pentru modificarea anexelor protocolului de bază al CDR. Astfel, vor trebui recalculate sumele privind contribuția fiecărui partid component al CDR, funcție de ponderea sa politică. Apoi, PNȚCD se pronunță pentru menținerea grilei electorale de la alegerile din 1992. Dl. Gabrielescu a mai spus că adevărata pondere a PNȚCD în Convenție e de 50% și în aceste condiții PNȚCD "nu mai e dispus să fie egal cu patru partide liberale. Nemulțumiți au voie să plece din CDR. Cine o face însă, se sinucide politic".

● **PSM, cu orgoliul rănit**
"Mă surprinde atitudinea PSDR-ului de neonorare a angajamentelor morale asumate față de formațiunile politice sustinătoare în alegeri. Partidul nostru nu trebuie să devină o cantitate neglijabilă în cazul unor discuții directe și eficiente", a declarat purtătorul de cuvînt al PSM, Adrian Paunescu, manifestîndu-și nemulțumirea că partidul de guvernămînt nu s-a consultat pe societăți în perspectiva unei remanieri guvernamentale.

● **Propunerile PL '93 de restructurare a Convenției**
Comitetul Director al PL '93 a hotărît să sprijine propunerea ca fiecare partid din Convenție să depună liste separate de candidați la alegerile locale generale. Candidații CDR care vor intra în turul II să fie sprijiniți de toate partidele din Convenție. Lista comună a CDR la alegerile parlamentare ar urma apoi să fie definitivată conform scorului obținut de fiecare partid la alegerile locale.

● **Grevă suspendată**
Grevă de avertisment a sindicatelor din SNCFR, anunțată încă de săptămîna trecută, a fost suspendată în urma ordonanțelor guvernamentale care au rezolvat parțial revendicările cereștilor. S-a acordat o compensație echivalentă cu șase salarii minime brute pe economie pentru lucrătorii SNCFR disponibilizați și s-a aprobat ordonanța privind compensarea influențelor nefavorabile asupra veniturilor SNCFR datorită creșterii prețurilor. Menționăm că nerespectarea de către actuala guvernare a hotărîrilor guvernamentale 225 și 570/1991, care prevedeau obligativitatea guvernului față de SNCFR, a dus la conflictul de muncă rezolvat în ultimul moment.

Pagină realizată de
MARIAN CHIRIAC

ILIE ȘERBĂNESCU

Populismul de paradă din programul pedeserist de privatizare

In majoritatea lor, analizele privind programul de privatizare în masă, anunțat atita vreme și cu atita um-tam de Executiv și de partidul de guvernământ dar concretizat abia de curind și chiar amendat exact cind parea deja definitivat, se opresc asupra așa-numitei privatizării de 30%. În mod firesc, pentru că programul stabilește ca procesul de privatizare să se concentreze în cursul acestui an aproape numai asupra segmentului minoritar de 30%, adică partea din patrimoniul societăților comerciale oferită cu titlu gratuit cetățenilor adulți ai țării. Este dealtfel și partea, să-i spunem, "de masă" a privatizării, care ar urma să se soldeze cu intrarea în posesie a cetățenilor adulți ai țării cu o fracțiune din capitalul societăților comerciale. Modalitățile prin care ar urma să se producă acest lucru - analizate în numărul trecut al revistei - sînt cu totul neopereționale și fără vreo legătură cu principiile și regulile economiei de piață, îndeosebi din cauza exceselor de populism, de care, evident pentru cîștigarea de capital politic, vor să facă atita caz inițiatorii. Este vorba de modalitățile prin care capitalul fictiv emis ca drept de improprietărire (certIFICATE și CUPOANE) ar urma să fie preschimbate în acțiuni ale întreprinderilor. Reimproprietăririle celor ce și-au vîndut certificatele, penalizarea celor care le-au cumpărat, în ciuda faptului că au făcut-o în baza unei reglementări strict legale, arondarea împroprietăririlor pe întreprinderi (caci acesta ar fi rezultatul aplicării principiului "un certificat - un om - o întreprindere"), ambiția absurdă de a derula convertirea în acțiuni a capitalului fictiv exprimînd dreptul de improprietărire la prețurile fără nici o legătură cu realitatea rezultînd din evaluările contabile, ca și complicarea excesivă a mecanismului de desfășurare a procesului, care îi va îndemna probabil pe împroprietăriți să-și lase, ca și pînă acum, drepturile în gestiunea Fondurilor Proprietăți Private, sînt cele mai semnificative fațete ale obstacolelor poate nu întimplător puse în calea privatizării de 30%, astfel încît aceasta să nu ajungă cumva să reprezinte și o privatizare reală a deciziei.

Dincolo de "fațada" primului tur

Pe termen lung însă, toate aceste opreliști nu vor putea bloca o concentrare treptată a proprietății specifice privatizării. O proprietate cu o structură prea atomizată riscă să păcătuiească la capitolul autorității deciziei. Înutil de arătat, absența acesteia este păcatul principal al proprietății de stat, care este a tuturor și e tratată ca a nimănui. Practic, toate restricțiile prevăzute, care sînt în fond menite să dea senzația electoratului pedeserist că partidul nu și-a abandonat stindardul "social" cu care încearcă să defileze, că are grijă să nu dea proprietatea poporului pe mîna "capitaliștilor", nu vor putea opera decît, ca să spunem așa, la primul tur. După aceea nu vor putea fi împiedicați să intre la împărțirea prăjiturii chiar și vînătorii de pînă acum ai certificatelor. Și oricum cei ce ar urma, contra cost, să dobîndească segmentul de departe majoritar (70%) al capitalului societăților comerciale. După faza privatizării "de masă", acesta rămîne, în cazul celor mai multe dintre întreprinderi, îndeosebi al celor mari, în mîna statului, reprezentat de Fondul Proprietăți de Stat, și, cel puțin în principiu, ar urma să se privatizeze numai direct prin vînzare-cumpărare.

Cu toată grija pe care PDSR-ul ar avea-o pentru "oamenii muncii", capacitatea acestora de a accede ca proprietari la acest segment majoritar al capitalului societăților comerciale este mică. Și tot "capitaliștii" - chiar dacă este vorba de șmecherășii care au știut să se învîrtească în noile vremuri sau de îmbogățiții post-decembristi - vor fi cei care vor avea partea leului. Cu toate că sînt atîția, și încă membri de frunte prin PDSR, care se fîlesc cu opțiunea lor pentru prezervarea caracterului "social" nu numai al economiei în general, dar și în mod precizat al proprietății, și nu ezită să-l cîm acuze pe premierul ceh Vaclav Klaus de tentative de capitalism sălbatic, trebuie menționat totuși că sistemul de privatizare imaginat și pus în aplicare de acesta în Cehia, unde se respinge ideea unei "economii sociale de piață" în favoarea unei "economii de piață", are un caracter cu mult mai social. Cel puțin prin faptul că în Cehia nu doar 30%, ci tot capitalul societăților comerciale a fost deschis privatizării pe bază de capital fictiv.

Economia "socială" de piață - o înșelăciune

În Cehia cetățenii nu au fost împroprietăriți pe gratis. Lor li s-a cerut o sumă mică pentru cupoanele emise, de circa o treime dintr-un salariu mediu pe un cupon, exclusiv pentru a se acoperi costul tehnic al operațiunii și a se responsabiliza cit de cit doritorii de capital fictiv. În medie însă, cu un cupon s-au putut dobîndi valori de peste 30 de ori mai mari. În realitate a operat prețul relativ după principiul "atîtea opțiuni pe atîtea acțiuni". Și, în funcție de starea și perspectivele întreprinderilor, a fost nevoie să se consume un cupon pentru o acțiune, dar și 500 de cupoane pentru o acțiune. Nu s-au folosit în nici un caz prețuri în expresie monetară, cum se dorește pe la noi, pentru că pur și simplu nu au nici o relevanță în condițiile inexistenței unei piețe a hirtiiilor de valoare ce exprimă dreptul de proprietate. Dar, în mod clar, în Cehia s-a dorit privatizarea, pornindu-se de la ideea că o structură privată are șanse de a funcționa oricum mai bine, cel puțin prin responsabilizarea deciziei și gestiunii. Caracterul cu mult mai puțin social al privatizării din România PDSR-istă, unde se preînde că se urmărește o "economică socială de piață", este evidențiat pregnant tocmai de faptul că 70% din capitalul privatizabil în principiu este deschis privatizării, ca să spunem așa, doar pentru "capitaliști", și nu pentru "oamenii muncii". În plus, programul pedeserist-guvernamental de privatizare prevede, practic începînd de anul viitor, ca pentru partea de 70% din capital - în cazul căreia se va folosi procedura vînzării-cumpărării - să se pornască tot de la ficțiunea evaluărilor contabile, obstacol major în fața privatizării. De fapt doar comercializarea ulterioară a acțiunilor dobîndite de particulari în prima fază pe capitalul fictiv ar oferi primele indicii realiste asupra prețurilor la care să se scoată la licitație spre privatizare partea din capital rămasă la stat. Sînt prime indicii realiste pentru că evident prețurile ar fi de acum în relație directă cu soliditatea și perspectivele întreprinderii, cu capacitatea hanelor și mașinilor din cadrul acestora de a aduce profit, și nu doar cu valoarea lor contabilă.

În mod populist se susține că partea ce se va privatiza prin vînzare-cumpărare și care va ajunge, dehl, la "capitaliști" și nu la "oamenii muncii" este înstrăinată doar spre a se face rost de bani pentru restructurarea și eficientizarea întreprinderilor. Numai că una este grija - în fond lăudabilă - de a nu se vinde pe mai nimic proprietatea statului și alta este încercarea de a se face o afacere comercială pe seama privatizării. Și dacă un asemenea țel este de fapt urmărit de către stat prin promovarea unor prețuri prohibitive, privatizarea nu se va realiza. Dacă nu cumva tocmai acesta este scopul: de a se bloca mai degrabă decît de a se promova privatizarea. Sau, de a o rezerva doar celor mai înavuți dintre înavuți.

PREȚUL ABONAMENTELOR DEJA CONTRACTATE NU SE MODIFICĂ, ÎNDIFFERENT DE SCHIMBĂRILE ULTERIOARE ALE PREȚULUI REVISTEI.

LA SEDIUL
REDACȚIEI
PUTEȚI
CUMPARA
DIN STOC:

Anul 1990,
numerele 12,
14, 15, 16, 17,
18, 20, 21, 22,
24, 25, 29, 32,
33, 38, 41, 44.
Anii 1991,
1992, 1993.
Exemplarele
vechi sînt com-
ercializate la
prețul ac-
tual al revis-
tei.

Abonamentele făcute la reducția "22" sînt mai ieftine decît cele prin RODIPET.

Costul abonamentelor tri-
mestriale cu reducere este:

1.700 lei cu ridicare
de la redacție.
2.000 lei cu expediere
prin post.

Cei interesați sînt rugați să trimită adeverințe corespunzătoare
(talon de pensie, adeverințe de la școală etc.) pe adresa: **Revista**
"22" Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu specificarea pentru
Serviciul de Distribuție. Adeverințele sînt valabile un an de zile.

Sponsorizate de
INSTITUTUL PENTRU DEMOCRATIE
ÎN EUROPA DE EST și ASOCIAȚIA EST-LIBERTĂȚI.

Costul abonamentelor
trimestriale integrale este:

2.300 lei cu ridicare de la redacție.
2.500 lei cu expediere prin post.

Cei interesați sînt rugați să expedieze prin
mandat postal suma corespunzătoare
tipului de abonament dorit pe adresa:
Revista "22", cont 45101533 BCR
Ediția sector 1, Str. Lăzăr, nr. 10, București.

Revista "22" oferă ABONAMENTE CU REDUCERE pentru PENSIONARI,
CADRE DIDACTICE, ELEVI, STUDENȚI, FOȘTI DEȚINUȚI POLITICI,
VETERANI DE RĂZBOI.

În fiecare zi, de luni pînă vineri, puteți audia la Radio
Total, între orele 22.00-24.00:

TALK-SHOW-uri LIVE

Luni: Ovidiu Ioanitoala - Ofsaid
Marti: Cornel Nistorescu - Cîinele de pază
Miercuri: Carmen Bendovskî - Sînti chorn și vîz monstruș
Jo: F.G. Mărculescu - Intre Mercur și Jupiter
Vineri: TALK-SHOW și muzică cu Andrei Partos - Friday
I'm love
Telefon: 637.37.90; 637.56.45

De asemenea, în fiecare zi, de luni pînă vineri, la ora 17.40,
MICA PUBLICITATE GRATUITĂ

Radio Delta - "Drumul cel mai scurt cître informație"

- F** ● emisiune pivot consacrată actualității
- O** ● oferă mesaje clare și inteligente create special pentru dvs.
- C**
- U** ● vă îndeamnă la acțiune prin informație
- S** ● de luni pînă vineri, între 7⁰⁰ și 10⁰⁰

"Drumul cel mai scurt cître informație"

Premiile Uniunii Scriitorilor pe 1993

Juriul (o parte) pentru acordarea premiilor, alături de Laurențiu Ulici, președintele US, și de "omul cu bani". De la stînga la dreapta: Vasile Munteanu, director la Credit Banc, Laurențiu Ulici, Nicolae Prelpeanu, Mihai Zamfir, Gabriela Adameșteanu, Eugen Negrici

Mircea Ivănescu încoronat pentru Opera Omnia

Mircea Zăciuș ar fi fost cel puțin arestat de Securitate pentru Jurnalul său. Astăzi este premiat

Ion Stratan a câștigat la... Ruleta rusească

Farmecul discret al Uniunii Scriitorilor

Decernarea premiilor pe 1993

Vineri, 15 iulie, la Casa Mentea din Calea Victoriei, au fost decernate premiile Uniunii Scriitorilor pe anul 1993. Laurențiu Ulici, președintele interimar al US, a ținut să reamintească vechimea premiilor literare - încă din antichitate -, ca semn de recunoaștere în primă instanță a valorii produsului literar, înainte de validarea lui în instanța incoruptibilă a timpului. Problema este, a adăugat Laurențiu Ulici, cine alege și cine plătește. Pentru a alege au fost înființate juriile și, de ce nu, criticii literari. Pentru a plăti, există oameni cu dare de mînă care iubesc arta. Este suficient să parcurgem lista premiilor acordate pentru a ne putea face o idee privind competența juriului și valoarea opțiunilor sale.

Președintele juriului, Mihai Zamfir, a ținut să precizeze că, de această dată, judecata juriului a avut drept unic criteriu valoarea literară. Reprezentantul Credit Banc-ului, principalul sponsor al premiilor US 15 milioane lei, directorul Vasile Munteanu, s-a "scuzat" că suma pe care a acordat-o a fost prea mică. "Eu am încercat să scriu cărți - a spus dl. Munteanu - dar nu am reușit. Dumnezeu voastră aș reușit, eu iubesc literatura și vă respect. Pe viitor dorim să vă sprijinim și mai mult."

Pentru cei care au cunoscut înainte viața Uniunii Scriitorilor festivitatea de decernare a premiilor ar putea avea un aer retro; pentru cei mai tineri, care au asistat pentru prima dată la o astfel de sărbătoare, ar fi de dorit să păstreze în memorie nota de normalitate, și nu o impresie de déjà-vu.

Heana Mălanciu, inconfundabila autoare a volumului de eseuri politice Crimă și moralitate, alături de Mircea Ciobanu, "tabă" Tinărului bogat

Înainte de vacanță

● Privatizarea "Coșea-Văcăroiu"

Proiectul programului de privatizare, prezentat de primul-ministru Nicolae Văcăroiu și mediatizat imediat în ziare, la radio și televiziune de ministrul pentru reformă, Mircea Coșea, este considerat de experții Opoziției, cit și de către cei independenți, ca o ingenioasă metodă de blocare a procesului de privatizare din România. Proiectul prevede emiterea unor noi bonuzi care să completeze valoarea primelor certificate. Aceste bonuzi vor avea o valoare nominală de 1,5-2 milioane lei, stabilită arbitrar, după un calcul contabil. Va fi acordat câte un bon în completarea certificatului de proprietate obținut inițial de fiecare dintre noi. Cei ce dețin mai multe certificate de proprietate le vor putea folosi, dar la o valoare foarte scăzută, echivalentă, probabil cu cea a pieții (între 20 și 50 de mii de lei) și în felul acesta nu vor reuși să acumuleze un capital semnificativ. Coșterirea în acțiuni a bonurilor și certificatelor se va desfășura după un principiu ce nu-l vom găsi în proiectul de privatizare, dar pe care îl vom întâlni în practică, și anume: "un bon-un om-o întreprindere". Se va ajunge la o dispersie foarte mare a structurii proprietății, care va duce la

împiedicarea a ceea ce experții numesc "privatizarea deciziei".

Sustinind actuala formă de privatizare, ministrul Coșea pare a-și contracta propriile sale declarații din aprilie '94: "A apărut acum câteva zile în ziar știrea falsă că ar exista ideea să institui principiul "omul și certificatul". Noi am eliminat din start această posibilitate, care nu este constituțională, nu poți să refuzi dreptul de proprietate al omului".

Adăugăm la toate aceste observații că procesul de desfășurare a programului de privatizare este greoi și nu poate avea ca efect decât pierderea inutilă a timpului.

● Se va restructura CDR?

Președintele CDR, Emil Constantinescu, a definit Convenția ca fiind de la bun început opțiunea politică a patru milioane de români, cărora li se mai adaugă, în acest moment, după părerea dîmnealui, încă două milioane de cetățeni ce și-au pierdut încrederea în actuala guvernare. Emil Constantinescu apreciază că sursa tensiunilor din sinul CDR este de natură externă, dar și internă. Sursa externă e reprezentată de campania de demigrare a Convenției dusă de către Puteri, iar cea internă pornește de la efortul partidelor (considerat firesc) de a-și asigura o cât mai mare audiență. Restructurarea CDR, con-

DOMNUL ILIESCU NU ESTE UN SIMPLU CETĂȚEAN

(...) Conform Constituției, dl. Iliescu nu este nici un simplu cetățean, nici nu poate fi asimilat parlamentarilor.

Constituția garantează libertatea de opinie a noastră, a tuturor, dar obligă pe președintele României să observe alte reguli ale jocului de opinie decât acelea impuse cetățenilor și parlamentarilor.

Dl. Iliescu uită prea adesea că nu este liderul unui partid, ci președintele țării.

Dl. Iliescu se face a nu vedea că opțiunile politice ale d-sale angajează o cu totul altă răspundere decât aceea a oamenilor politici din partid sau decât aceea a cetățenilor care își dau întâlnire în Cismigiu ca să comenteze evenimentele politice, precum se adună țărani la Marin Preda din *Morometii* în poiana fierăriei lui Iocan.

Presupun că dl. Iliescu a fost conștient, când a devenit președinte, că și pierde o parte din aceste libertăți inocente și se încarcă de povara unor obligații responsabile.

Dl. Iliescu are obiceiul de a convoca pe șefii PDSR la Cotroceni de cite ori mijeste vreo criză politică.

Nu cunosc conținutul acestor convorbiri, dar îl pot presupune.

E drept că PDSR a susținut candidatura d-lui Iliescu la președinție, dar între candidatul Iliescu și președintele Iliescu trebuie o distanță, chiar și constituțional vorbind, enormă, pe care întinirile cu pricina o nesocotesc.

De cite ori prinde ocazia, dl. președinte critică în schimb Opoziția. Las d-lui Iliescu stilul acestor critici – în definitiv stilul e omul – din care rezultă că opoziția parlamentară n-ar face decât să blocheze procesul legislativ, că ea s-ar compune din "netreboșii" ori chiar din "hiene" (cu ce se hrănesc hienele, știți și dumneavoastră, doamnelor și domnilor parlamentari) sau că, în fine, dacă ea ar accede la putere, aceasta ar însemna pentru țară o catastrofa.

Dincolo de stilul inimitabil, se întinde deșertul nedemocrației funciare a spiritului d-lui Iliescu.

Dl. Iliescu își dă arama nedemocratică pe față la supărare.

Este un președinte susceptibil și iritabil. Și nu se poate prevala de faptul că suportă cîteodată, la rîndul d-sale, iritațiile cetățenilor și chiar pe ale parlamentarilor.

Omeneste, îl înțeleg pe dl. Iliescu.

Nu-l înțeleg ca președinte.

Instituția prezidențială nu-și poate pune mîinile în șold, de cite ori se simte lezată și să sudeze Opoziția.

Înainte de vacanță

sideră președintele Emil Constantinescu, va consta în adoptarea protocolului electoral și a elului de organizare a structurilor la nivel local. Structura centrală a alianței este percepută de președintele CDR ca o structură viabilă, adecvată actualilor condiții. Emil Constantinescu a mai adăugat: "Partidele care vor să părăsească Convenția la jumătatea drumului sînt libere s-o facă. Vom încerca să găsim alte formațiuni politice care să le înlocuiască".

În cadrul ultimei conferințe de presă a CDR, economistul Costea Munteanu (PAC) a prezentat o alternativă la programul de privatizare al Guvernului. Dacă acest program al Guvernului va fi pus în aplicare, va duce în fapt la blocarea privatizării, prin el urmărindu-se o menținere a controlului statului asupra societăților comerciale care vor face abstrac-

acestui proces ce încă n-a fost demarat. Alternativa Opoziției propune o restructurare și o privatizare rapidă, într-un sistem concurențial, care să ducă la acumularea unui cîm mai mare număr de acțiuni, necesare creării unui capital ce poate permite luarea deciziilor.

• UDMR – acțiuni antiguvernamentale

Președintele UDMR, Markó Bella, a precizat că la sesiunea extraordinară a Consiliului Reprezentanților UDMR s-a stabilit un plan de acțiuni sprijinit pe solidaritatea comunității maghiare din România. Acest plan cuprinde, începînd cu stringerea de semnături, mai multe forme de protest împotriva proiectului de lege a învățămîntului, ce a fost de curînd aprobat în Camera Deputaților, într-o formă considerată inacceptabilă de către liderii minorității maghiare.

Eventualitatea nesupunerii civice (boicotînd începerea noului an școlar, spre exemplu) există în acest plan, fără a fi considerată o acțiune principală, ci mai degrabă una extremă, în cazul nesensibilizării puterii actuale.

Liderul maghiar a precizat că formațiunea sa a mers alături de aliații din CDR, semnînd pentru suspendarea președintelui Iliescu. Markó Bella a explicat, în plus, că absențele unor

Si-și relevă totodată caracterul nedemocratic. Dl. Iliescu nu are dreptul să fie purtătorul de cuvînt al unui partid – aflat pasager la putere –, prejudiciînd alte partide, aflate, ele, și tot pasager, în Opoziție. D-sa pare să ignore această obligație, ca și altele altele.

Iertat să fie dacă stăruie mai mult pe obligațiile decît pe drepturile d-lui Iliescu, dar eu nu vorbesc acum de o persoană, supusă inevitabil greșelii, ci de o instituție pe care greșelile unei persoane o compromit foarte grav. Dl. Iliescu a luat deseori partea unor categorii de cetățeni în detrimentul altora, ba chiar a atîtat pe unii cetățeni contra altora.

Durîți exemple?

Ca promotor de idei de conșens, o astfel de atitudine discriminatorie nu este deloc recomandabilă, ca să nu spun mai mult.

Conform Constituției, președintele se cuvenea să fie un mediator, capabil să apropie diferitele categorii socio-profesionale și politice. Din nefericire, dl. Iliescu a dovedit, cu începere din 1990, mai degrabă vocația contrară de a mări până la prăpastie distanțele dintre partide, dintre Putere și Opoziție, dintre patroni și salariați, dintre proprietari și chiriași, dintre intelectuali și muncitori, dintre oameni și oameni.

Un alt reprob grav pe care-l putem face președintelui este abuzul de funcție. Dl. Iliescu ne ia mereu prin surprindere, călătorînd prin fabrici și pe oșoare. Trece peste, cum să zic, nostalgia pe care aceste vizite de lucru îndeosebi deșteaptă încă în noi.

Dl. Iliescu face aceste vizite pe banii tuturor cetățenilor, dar în folosul numai al unora dintre ei.

În fond, dl. Iliescu se află în campanie electorală nedeclarată. Și nici n-o poate declara, cită vreme nu mai este liderul unui partid. Iar ca președinte în funcție nu poate proceda astfel.

Ne amintim virtuozitatea de care a trebuit să dea dovadă acum doi ani demnul avocat Ninosu ca să impacă Constituția cu deponerea candidaturii a președintelui în funcție.

Dar toată mass-media se află la dispoziția d-lui Iliescu atunci cînd dorește să se pozeze în mijlocul foștilor ceapiți nedeveriți pe de-a-ntregul proprietari de pămînt, ori în mijlocul unor muncitori subvenționați de Guvern și pe care privatizarea îi sperie.

Dl. Iliescu are obligația constituțională de a fi un factor de echilibru. Și este, vai, un factor de dezechilibru, punînd pe talerul stîng al balanței întregu pondere a instituției prezidențiale ca să facă propagandă unui partid și unei politici, ca să cucerească inimile tot mai indoite ale unor categorii de cetățeni, ca să impună unele soluții economice și sociale.

Instituția prezidențială suportă stoic cheltuielile acestor vizite de lucru din care țara nu trage decît folosul cu totul discutabil de a se bucura și pe mai departe de guvernarea pedeseristă.

Atîta și ar fi destul ca să fi introdus procedura de suspendare.

De dragul instituției, trebuie să renunțăm la persoana care o reprezintă cu zîmbetul pe buze și cu spaima în suflet de patru ani încoace.

Nu sînt acestea temeuri juridice?

Atunci să le socotim politice și morale.

Și să nu le subestimăm însemnătatea într-o lume care încearcă să renască din polul istoric creat de comunism.

Aș spune că vina cea mai mare a d-lui președinte constă în aceea că, nedepins de o concepție de viață comunistă și continuînd a se raporta la idealurile socialiste, în care unii au totdeauna dreptate împotriva tuturor, în care Opoziția nu există decît doar ca spectatorul mut al scenei politice, promise în fond poporului său, în numele unui viitor mai bun, un trecut îngrozitor, speculîndu-i iluziile care sînt niște idealuri prost înțelese. (...)

Din intervenția președintelui Grupului parlamentar al PAC, Nicolae Manolescu, pe marginea procesului de suspendare a președintelui Ion Iliescu, declanșată de Parlamentul României 7.VII.1994

Înainte de vacanță

• Klaus Kinkel: "România nu este marginalizată, dar..."

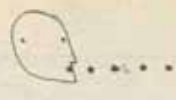
Vizita ministrului de Externe al Germaniei, Klaus Kinkel, la București a avut ca scop rezolvarea problemelor economice la nivel bilateral și discutarea integrării României în Uniunea Europeană și NATO, odată cu celelalte țări est-europene. Ministrul Klaus Kinkel a precizat că Germania sprijină ferm dorința de integrare a României în structurile europene, considerînd țara noastră importantă pentru Uniunea Europeană.

"România nu este marginalizată, acesta este mesajul vizitei mele", a zis Klaus Kinkel, adăugînd însă și că "România trebuie să se ajute singură".

Ministrul german consideră că nu se va face o nouă scindare a Europei și că nu va apărea un șanț între Europa Centrală și de Est și Rusia: "Interesul nostru este ca Rusia să fie implicată în acest proces de integrare, să nu fie dată de-o parte".

Importanța vizitei ministrului de Externe al Germaniei trebuie corelată cu faptul că Germania deține președinția UE de la 1 iunie, pentru viitoarele șase luni.

RĂZVAN BUTARU

Viața breslei scriitoricești din ultimii patru ani și ceva a fost profund tulburată. Confrunțată cu "cerințele" tranziției și ale economiei de piață, scriitorii nu s-au prea descurcat. La ultima conferință a scriitorilor, despre care revista noastră a relatat, o mare tristețe venită nu doar din lipsa banilor, dar și a sensului pierdut al apartenenței la o comunitate, plutea peste întreaga adunare a scriitorilor. Iată însă că în ultima vreme au apărut semne de revitalizare a vieții literare: au fost acordate premiile Uniunii

Scriitorilor pe 1993, contractul de asociere al Uniunii Scriitorilor cu o societate aducătoare de bani a început să se deruleze, s-a creat o nouă asociație a scriitorilor. Am solicitat pe Laurențiu Ulici, președintele interimar al US, și pe Ion Bogdan Lefter, președintele noului Asociații a Scriitorilor Profesioniști din România (ASPRO) pentru a înțelege în ce constă natura acestei revitalizări.

LAURENȚIU ULICI Protecția scriitorului și protecția literaturii

D-le Laurențiu Ulici, s-au decernat premiile Uniunii Scriitorilor. Este acest eveniment un semn de normalitate?

Sigur că da. Premiile Uniunii sînt un semn de normalitate, nu doar pentru viața Uniunii, ci pentru viața literară, viața intelectuală și pentru viața unei societăți în general. Problema e cine alege, pe de o parte, și cine plătește, de cealaltă parte. Cel care plătește are orgoliul natural de a și alege. Asta este posibil, dar cu o condiție: atunci cînd aptitudinea de a plăti este dublată, la același individ sau la aceiași instituție, de posibilitatea de a judeca axiologic în tărîmul artei. Premiile US pe 1993 au fost alese de un juriu competent și au fost sponsorizate de firme care iubesc literatura. Credit Banc a oferit pentru premiile pe 1993 5 milioane lei. Societatea austriacă Contact a contribuit, sponsorizînd premiul pentru traduceri, cîteva firme particulare au participat cu sume mai mici. Cert este că valoarea totală a premiilor din 1993 a fost de 6 milioane lei. Eu cred că, spre deosebire de alte dăți, judecata juriului a fost mai puțin sub semnul conjuncturii, mai fixată în artistic, mai nedeterminată de argumente extra-literare.

La ultima conferință a scriitorilor ați anunțat măsuri pentru redresarea Uniunii. Ce s-a întîmplat pînă acum?

Contractul de asociere pe care îl aveam cu o firmă străină pentru exploatarea în comun a spațiului din Casa Vernescu a început să se deruleze. Conform clauzelor aceluia contract, firma în cauză, Queen Investment, se obliga să repare clădirea din Calea Victoriei 115, Casa Monteoru. La această oră Casa Monteoru este reparată. Conducerea Uniunii și administrația (o parte din ea) și fondul literar se vor muta acolo, revistele rămînînd în continuare în anexa Casei Vernescu împreună cu alte servicii ale

administrației Uniunii. Deci au început să intre și banii aferenți acestui contract; practic la 1 octombrie va intra în forță contractul în derulare.

După părerea dvs., președintele Uniunii Scriitorilor trebuie să fie un scriitor de mare prestigiu, sau un manager?

Eu am aici un punct de vedere care poate să nu coincidă cu al altuia: președintele US e bine să fie o personalitate reală a literaturii, numai că e extrem de important ca pe lângă el să existe un corp de manageri pricepuți în a gestiona bani și în a produce bani, pentru că US este o instituție autonomă din toate punctele de vedere și ale cărei surse de venituri trebuie regîndite, regăsite. Pînă acum ea n-a avut decît o singură sursă de venituri: timbrul literar, care n-a funcționat din 1990 pînă în ora asta. Există acum o lege nouă a timbrului literar, dar nu am mari speranțe că ea va funcționa mai bine și că va aduce bani suficienți pentru nevoile US.

Care sînt, la ora actuală, nevoile US?

US are aproximativ 2.000 de membri. Media de vîrstă e trecută de 60 de ani. Mulți din acești membri sînt oameni în vîrstă, care nu au putut niciodată trăi din scris, dar care, în condițiile de odinioară, și-au putut permite să nici nu lucreze și să trăiască din ajutoare, împrumuturi de la US; acum lucrul acesta nu mai este posibil, iar acești oameni trăiesc îngrozitor de prost. Fără ca Uniunea să fie o societate filantropică, ea trebuie totuși să ia în considerare existența reală a membrilor săi. Știu că nu convine multora componența US, dar nimeni nu are dreptul, cred eu, să pună în pericol existența membrilor US. Toate demersurile pe care noi le-am făcut pentru obținerea de venituri au avut în vedere acest lucru - nu singurul, dar lucrul principal a fost protecția socială. Al doilea lucru pe care l-am avut în vedere a fost protecția literaturii.

Dacă US își pune în principal problema protecției sociale a membrilor, înseamnă că ea a evoluat spre o structură sindicală?

Evident, nu mai poate fi altfel. Pot fi fel de fel de societăți literare create, de orice natură, cu orice scop, dar noi credem că, cel puțin pentru moment, caracterul sindical este necesar pentru scriitori. Persoanele în vîrstă trebuie ajutate să subziste. Apoi e vorba de sprijinirea prin acest sindicat a legiferării dreptului de autor, care încă nu există și care este vitală pentru condiția creatorului de artă și de literatură în România; a fost vorba de Legea sponsorizării, pentru care noi am militat și care, așa cum a fost adoptată, e din păcate mai curînd nefolositoare; e vorba și de o legislație a drepturilor de urmași, care nu există la ora asta în România. Sînt oameni bătrîni pe care vrem să-i ajutăm, chiar prin inițierea aceluia sistem de asigurare a unei mese pe zi, la domiciliu pentru cei care nu se pot deplasa și nici nu au mijloace de susținere. Dacă faceți un mic calcul, veți constata că per scriitor înseamnă practic triplarea pensiei lui, numai printr-o singură masă de prînz, iar pentru Uniune un efort financiar foarte mare, pentru că numărul acestor scriitori nu e mic.

Înțeleg că deja ați gîndit o strategie, legat și de lege care urmează să precizeze statutul scriitorului. V-ați implicat în elaborarea acestor proiecte de lege?

Sigur, la toate proiectele acestea noi am lucrat în chip direct, în colaborare cu celelalte uniuni de creație și cu Ministerul Culturii. Legea dreptului de autor, de pildă, este coordonată de Ministerul Cul-

ION BOGDAN LEFTER ASPRO pornește de la spiritul unei generații

Cum s-a născut ideea Asociației Scriitorilor Profesioniști din România - ASPRO?

La originea asociației noastre stă o reacție - să-i spunem - dinamică față de un anumit imobilism al Uniunii Scriitorilor. Nu este o încercare de a dinamita Uniunea, de a o contesta ca instituție, eventual de

a crea o disidentă, ci pur și simplu de construi în paralel cu US acele forme de acțiune mai dinamice de care lumea literară și intelectuală românească are nevoie. US joacă rolul unui sindicat național care cuprinde evasiv totalitatea scriitorilor români și le oferă anumite avantaje și anumite tipuri de protecție socială. N-avem nici o intenție să contestăm acest rol; sîntem, mulți dintre noi, membri ai US, cîțiva chiar membri în Consiliul de conducere al US, de pildă eu sau Mircea Nedelciu, și n-avem de gînd nici să ne retragem din Uniune, nici să contestăm Uniunea ca instituție, nici să solicităm părți din patrimoniul US sau vreo cotă parte din timbrul literar.

Ce v-ați propus concret?

ASPRO urmează să-și dezvolte activitățile cam pe două direcții mari. Pe de-o parte, ne propunem să ne manifestăm în zona legislativă și de reprezentare formală a scriitorului în societate. Există o foarte subțire legislație sau chiar goluri legislative în domeniul: profesiunea de scriitor nu este recunoscută juridic în România, vechea lege a dreptului de autor n-a fost încă revizuită, inițiativele legislative "de profil" sînt incipiente sau stau blocate pe parcurs. Cu alte cuvinte, există astăzi la noi o teribilă indecizie în domeniu. Ministerul Culturii nu are inițiative legislative, o lege a copyright-ului nu există, au apărut tot felul de probleme de legislație noi în condițiile pieței libere și concurențiale. De asemenea, nu există un cod profesional al scriitorului în noi. Pe măsură ce o Cartă de acest fel se elaborează în Europa occidentală, noi ne propunem să re-

asociații, agenții ș.a.m.d., creșterea "respectabilității" imaginii profesiunii noastre.

De unde veți avea bani pentru acțiunile astea?

În statutul nostru se precizează posibilitatea ca, pe lângă membrii activi ai asociației, să primim și membri susținători, persoane fizice sau juridice care să intre în colaborare cu noi și să ne susțină financiar. Persoane juridice înseamnă firme, societăți comerciale, instituții de orice tip, ele urînd ca, în schimbul sprijinului pe care ni-l vor acorda, să primească, pe baze contractuale, dreptul de a-și înscrie alături de siglele proprii mențiunea "Societate agreată de ASPRO". Deocamdată, printre membrii fondatori ai ASPRO se află destui colegi de-ai noștri care deja au pus singuri pe roate diverse întreprinderi, edituri, reviste sau conduc alte tipuri de societăți comerciale ori cu alt profil. Cu toții au convenit de la bun început ca, din profitul firmelor respective, să verse în contul asociației cota maximă admisă de legea sponsorizării. Există, de asemenea, în structura noastră de conducere un consiliu special care se ocupă de probleme financiare. Consiliul ASPRO este, în formula de pornire, compus din 11 persoane: un președinte și încă zece membri împărțiți în două consilii: un **Consiliu de strategie culturală** care se va ocupa de elaborarea programelor noastre, atît în ce privește inițiativele de tip legislativ sau formal, cit și în zona proiectelor practice, de organizare a diverselor tipuri de acțiune culturală pe care le vom pune la rîndul nostru pe roate, și un **Consiliu de administrare a resurselor** care se va ocupa de partea cealaltă: de finanțare, sponsorizare, atragere de parteneri, de membri susținători ș.a.m.d., inclusiv de crearea unor surse proprii de finanțare.

Ce accepție dați termenului de scriitor profesionist?

Termenul "profesionist" pe care l-am arborat în titulatura asociației noastre are - într-adevăr - o notă provocatoare. Am recunoscut-o cu toții și ne-am asumat-o. Chiar la fondarea ASPRO s-au făcut auzite obiecții exact în sensul acesta: cîțiva dintre colegii noștri au spus că, pe de-o parte, foarte puțini dintre noi trăiesc exclusiv din scris, foarte puțini sau nici unul; și că, în altă ordine de idei, ar putea apărea suspiciunea că i-am considera neprofesionisti pe cei care

CINE are nevoie de cercetare?

Considerată, ca și în trecut, neproductivă și consumatoare de venituri, activitatea de cercetare se bucură azi chiar de mai puțină atenție decât pe vremea când trebuia să contribuie și ea la realizarea socialismului. Banii destinați cercetării sînt din ce în ce mai puțini, activitatea stagnează în cea mai mare parte a institutelor, baza materială se degradează sau este preluată pe sume de nimic de unitățile care se privatizează, iar cercetătorii se împrăștie pe unde pot. Rezultatele cercetării, puține cite sînt, nu pot face față concurenței străine. Criza pe care o parcurge cercetarea românească pare, pe moment, fără soluție.

În acest număr ne vom referi la câteva din principalele probleme ale cercetării aplicative, urmînd ca într-un număr viitor să abordăm și cercetarea fundamentală desfășurată în institutele din subordinea Academiei Române. La realizarea acestui material ne-au sprijinit domnul profesor Octavian Stănișău (catedra de matematică, Universitatea "Politehnica" București) și domnul cercetător Gheorghe Ruxanda (catedra de cercetare, Academia de Științe Economice), cărora le mulțumim pe această cale.

Între moștenire și perspective

Cercetarea aplicativă s-a dezvoltat în România după model rusec, în institute departamentale din subordinea ministerelor: Institutul central de cercetări în industria lemnului, a materialelor de construcție, ICECHIM etc. Aceste institute-mamut, cu o structură organizatorică proemă, aveau sute de angajați, majoritatea fiind cercetători doar cu numele și neavînd nimic comun cu cercetarea. Cercetătorii autentici, foarte puțini, erau înabuziți de marea masă a celor fără valoare. În funcția de cercetător principal gradul I, de pildă, nu ajungeau, prin avansare, cercetătorii cei mai buni. Ea era ocupată "de sus în jos" de cei căzuți în dizgrație de pe poziții politice (ministere, Securitate, PCR, diplomație etc.), ceea ce făcea ca toată coloana de cercetători din subordine să aibă de suferit, cercetătorul principal gradul I fiind cel care stabilea temele de cercetare și organiza munca celorlalți.

Cit despre rezultate, acestea nu sînt greu de verificat: majoritatea cercetătorilor nu are lucrări proprii, iar ale celorlalți sînt, în cea mai mare parte, lucrări colective sau proiecte mai vechi recopiate. Sînt bine cunoscute cazuri în care ingineri serioși, care spuneau că nu se poate realiza ceea ce voia Nicolae Ceaușescu, erau eliminați, în schimb erau apreciați și promovați oameni fără valoare, pentru că promiteau imposibilul. Această atmosferă l-a împins și pe cercetătorii buni spre o stare de pasivitate, de lipsă de inițiativă.

După decembrie 1989 aceiași structuri și aceiași oameni s-au păstrat în mare parte. Cei marginalizați înainte din motive politice au acum acces la activitatea de cercetare, în schimb mulți cercetători buni au emigrat sau au migrat spre alte domenii. Motivele: pe de o parte salariile de mizerie - un cercetător cu 20 ani vechime are un salariu brut de 120.000 lei lunar; pe de altă parte stagnarea activității de cercetare și reducerea de personal. Institutele de cercetări pentru electrotehnică, de pildă, de

la 4.500 de angajați în 1990 a ajuns în prezent la 1.600 și se estimează că pînă la sfîrșitul anului vor rămîne doar 800. La fel, catedra de cercetare de la ASE a rămas cu 30 cercetători din 100. În același timp, inițiativele se iabesc de un imens aparat birocratic și de lipsa fondurilor.

Finanțare, dar nu pentru toți

În cei 4 ani și ceva de după revoluție fondurile alocate cercetării au scăzut progresiv. S-a menținut, în schimb, alocarea lor preferențială. Cercetarea fundamentală desfășurată în cadrul Academiei Române, fiind bugetară, este, sub acest aspect, mai ferită de convulsii decît cercetarea aplicativă. Cea din urmă este finanțată parțial dintr-un impozit de 1% plătit de agenții economici de stat și particulari, parțial din contracte de cercetare încheiate direct cu agenții economici. În 1993, fondul de 1% s-a realizat doar în proporție de 40%, ceea ce a generat o adevărată criză a activităților de cercetare. Activitatea institutelor s-a redus, contractele încheiate nu au putut fi onorate iar cercetătorii au primit salariile cu întîrzieri de pînă la două luni. Cauza: Ministerul Finanțelor a pășit cu plata impozitului unii agenți economici. Bineînțeles, de stat: combinatul siderurgic Galați - datorie 3 miliarde lei; SNCFR - datorie 2 miliarde lei; RENEL - datorie 1,3 miliarde lei; combinatul siderurgic Hunedoara - datorie 900 milioane lei ș.a.m.d.

Alocarea banilor din fondul de 1%, gestionat de Ministerul Cercetării, se face preferențial, în funcție de simpatii și mai puțin de calitatea programelor propuse. Mulți cercetători se plîng că proiectele lor nu sînt finanțate din acest fond din cauza simpatilor lor pentru Opoziție. De pildă, trei cercetători din cadrul catedrei de cercetare a ASE au propus un proiect de cercetare cu durata de un an, pentru care Ministerul Cercetării a aprobat doar 1,3 milioane lei, ceea ce nu acoperă nici salariul unui singur om. E, de fapt, un refuz indirect al finanțării, în timp ce banii sînt canalizați tot către marile institute. Dacă înainte de revoluție ICECHIM absorbea cea mai mare parte a fondurilor destinate cercetării, astăzi unul din urmașii săi consumă, după unele estimări, aproape 1/3 din fondul de 1%.

În rîndul cercetătorilor a început să fie tot mai mult contestată modalitatea de finanțare prin impozitul de 1%, nu doar din cauza modului în care sînt gestionați acești bani, ci a ideii de a finanța cercetarea prin "mila publică". "De ce a fost nevoie de inventarea acestui impozit suplimentar, în loc ca activitatea de cercetare să aibă prevăzută un capitol special în bugetul de stat?" se întreabă ei pe bună dreptate.

Perju

Privatizarea cercetării - o formă fără fond

În cursul anului trecut, GDS a organizat o dezbateri, prezentată și în revista "22", asupra situației cercetării în țara noastră. Discuția de atunci a reflectat doar parțial situația neplăcută în care se află acest sector al societății românești. De la acea discuție, situația, cel puțin cea economică, a salariaților din domeniul cercetării s-a agravat. Alături de incertitudinile asupra viitorului - atît ale sectorului, în general, cît și ale fiecărui angajat

în parte -, se adaugă umilinta prezentului. Salariații multor institute de cercetare-proiectare primesc salariile cu foarte mare întîrziere, de la 2-3 la 5-6 săptămîni, în condițiile în care nu se întrevode nici o modificare în structura acestui sector și nici o îmbunătățire în relansarea activității de investiții în economie, care ar atrage o eventuală îmbunătățire în funcționarea institutelor de cercetare-proiectare. Coprinzînd o parte importantă din intelectualitatea tehnică din România, în ultimii ani sectorul de cercetare-dezvoltare s-a bucurat de foarte puțină atenție din partea Guvernului român.

Obligată, oarecum întempestiv, fără a se analiza prea atent consecințele, institutele de cercetare aplicativă și de proiectare s-au transformat, ma-

ioritate, în societăți comerciale pe acțiuni. O formă fără fond, în condițiile în care patrimoniul acestor institute era redus sau nu exista deloc și nu își puteau asigura contracte cu întreprinderile economice, ele însele în dificultăți de funcționare, care să le permită desfășurarea normală a activității.

După aproape 5 ani n-au fost luate măsuri semnificative de reorganizare, de reanajare, de restructurare a activităților de cercetare și proiectare, și nici de protejare a acestui grup social poate important în condițiile în care s-ar trece, vreedată, la relansarea activității economice în țara noastră. Fondul creat la dispoziția Ministerului Cercetării prin reținererea a 1% din încasările agenților economici și prin care se asigură finanța-

Finanțarea activității de cercetare prin contracte directe cu întreprinderile nu e nici ea mai eficientă și are o pondere redusă. Întreprinderile se confruntă cu mari dificultăți economice, cu blocaj financiar etc., încît nu e de mirare că nu se prea gîndesc să investească bani în activitatea de cercetare.

Pînă la rezolvarea acestor probleme, baza materială a institutelor de cercetare stă nefolosită și se degradează continuu. Din ce în ce mai puține unități de cercetare mai fac experimente, din cauză că n-au acces la materiale, la tehnici elementare. Singurele achiziții nou făcute în ultimii ani au fost calculatoarele. Multe laboratoare au fost dotate, a calculatorare, dar majoritatea nu sînt folosite sau servesc cel mult pentru scrisul corespondenței. În Politehnică, de pildă, doar aproximativ 10% din calculatoare sînt folosite. În institute mulți cercetători nici nu știu să le folosească, dar le țin pe masă pentru că "fac frumos".

Privatizarea a început și în domeniul cercetării, prin transformarea institutelor de cercetare în societăți comerciale. Institutele mai mari au devenit niște hibrizi, cu secții privatizate și secții de stat. Sînt cazuri în care privatizarea unor secții a servit drept mijloc de însușire a bazei materiale existente de către noii patroni. Unele secții au început să desfășoare după privatizare o activitate care nu mai are nimic comun cu cercetarea. În Institutul de cercetări pentru electrotehnică, de exemplu, una din secțiile privatizate produce punți de plastic. În domeniul cercetării, privatizarea pare o întreprindere mai riscantă decît în economie sau comerț. Mulți dintre cei care au încercat au dat faliment, pentru că nu există o cerere de activități de cercetare. Agenții economici particulari nu au capacitatea de a investi în cercetare, iar întreprinderile de stat nu au interesul să o facă. Pentru actualii directori ai acestora e mai convenabil să intermedieze cumpărarea unor utilaje și instalații străine, intermediere care le aduce și lor un procent din valoarea tranzacției, decît să aplice rezultatele cercetării românești.

Autonomie sau centralizare?

În aceste condiții nu e greu de înțeles de ce mulți cercetători susțin centralizarea unităților de cercetare și finanțarea lor de la bugetul de stat, deși aceiași cercetători recunosc că cercetarea aplicativă s-ar putea face cu mai mare eficiență și profit în mici institute autonome. Trezirea brutală de la un model hipercentralizat la o independență totală, în situația în care economia funcționează după vechiul sistem, ar putea însemna dezastrul cercetării. Menținerea unităților de cercetare sub oblăduirea statului e o soluție pentru etapa actuală, pînă cînd întreprinderile vor avea nevoie și vor putea plăti activitatea de cercetare. Pînă atunci însă problema este de a păstra baza materială și potențialul uman existent.

Cît despre atragerea tinerilor în cercetare, nici nu se prea discută. Unde să între tinerii, cînd atîta oameni sînt dați afară? Nimeni nu are timp să-și bată capul cu ei și nici nu există criterii adecvate de selecție. La Politehnică, de pildă, sînt primii în cercetare numai absolvenții cu media peste 9. Criteriu insuficient și arbitrar, recunosc chiar profesorii, pentru că singură media nu reflectă aptitudinile unui tînar pentru cercetare. Unii cercetători, preocupați de formarea viitoarelor generații, au început să selecteze tinerii cu calitate pentru cercetare încă din primii ani de facultate și chiar din liceu. Dar în lipsa unui sprijin instituțional pentru pregătirea specială a acestor tineri, ei nu pot decît să le supravegheze dezvoltarea.

DANA ARMEANU

TAREA

ANTISELECȚIA sufocă cercetarea

Cercetarea științifică în domeniul fizicii și în domeniul conexe este, în momentul de față, realizată în sistemul IFA (Institutul de Fizică Atomică), care grupează, în afara institutelor de cercetare de la Măgurele-București, și institute de cercetare de la Iași și Cluj. Acest sistem a rezultat din destrămarea CSEN (Comitetul de Stat pentru Energia Nucleară) în ianuarie 1990 și are ca temelie legal un decret al CFSN, Actul "revoluționar" care a dus la desființarea CSEN a fost și rămâne consecința unor interese oculte, cu o mare componentă de uzurpare și trădare a intereselor naționale ale României în domeniul nuclear în general și al energiei nucleare în particular. În toate statele, aceste interese sînt aparate și coordonate printr-un organism guvernamental cu atribuții similare aceluia pe care le avea CSEN, printre care și pe aceea de a finanța și coordona, prin consilii științifice, cercetarea în domenii diverse ale fizicii, și nu numai în fizica nucleară.

Statul român, în mod sistematic și împotriva intereselor reale ale țării, promovează o legislație care are drept scop menținerea ierarhiei incompetențelor și a întăririi mecanismelor de antiselecție. Astfel, ultima propunere de grilă de salarizare în cercetarea științifică introduce o inovație scandalosă: gradul științific numit "cercetător principal I A", care ar urma să fie acordat de o comisie a Ministerului Cercetării, Ministerului Învățămîntului și Academiei Române. În primul rînd, punerea pe același plan a celor două ministere cu Academia Română denotă reasa credință și sfidarea competențelor reale. În cele două ministere nu poți găsi decât niște burocrati care nu au dreptul în nici o țară civilizată să facă parte din astfel de comisii. Pe lângă acest aspect deosebit de nociv și care, evident,

este legat și de absența unui statut al cercetătorului, există și aspectul esențial pentru scopul grilei de salarizare: apariția acestui grad științific nou este echivalent cu o retrogradare în masă a cercetătorilor!

Pericolul unei legi a cercetării

O altă problemă a întregii cercetări științifice este aceea a pericolului de a nu avea, dar și de a avea o lege a cercetării științifice. Din 1990 și pînă azi au apărut zeci de variante ale unei astfel de legi. Majoritatea au drept scop menținerea puterii actuale - și de fapt a fostei burocrații -, care a controlat acest domeniu prin CNST și alte ministere. Academia Română a încercat timid să-și reclame dreptul interesului, dar nici ea nu mai are nici o putere de influență în acest domeniu. O analiză atentă ar părea să confirme reflectarea tot mai accentuată a intereselor unei "mafii" a învățămîntului superior, care este mult mai bine reprezentată în Parlament și mai ales în comisiile de specialitate. Astfel, se încearcă fortarea desființării institutelor de cercetare prin dizolvarea lor în niște formații fără personalitate juridică, dependente de universități, adică de Ministerul Învățămîntului.

Una dintre cele mai "trăznite" idei din aceste ultime versiuni ale proiectului Legii cercetării științifice (această idee este respinsă chiar și de Ministerul Cercetării) este aceea a finanțării proiectelor de cercetare numai pe bază de licitație. Pentru a putea scoate un proiect la licitație trebuie să-i formulezi scopurile. În momentul cînd vrei să formulezi astfel de scopuri la frontierele cunoașterii, acolo unde activează cercetătorii, se ajunge la nevoia imperioasă de a le cere chiar lor să o facă. Și iată situația absurdă: o echipă propune un proiect care nu-i mai aparține, ci este scos la licitație și - posibil - cîștigat de altă echipă, care probabil nu avea înainte nici cea mai mică idee despre posibilitatea unei astfel de investigații și eventual descoperiri științifice. Nici un cercetător adevărat nu va consimți să participe la o astfel de mascaradă.

Un alt pericol care amenință cercetarea științifică din România este acela creat de burocrațiile financiare externe: Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional. Acestea, cu ajutorul unor funcționari locali, susțin că o mare reducere a consumului intern s-ar realiza și prin desființarea cercetării științifice autohtone. Unii caută chiar motivații de genul că și așa ea nu produce nimic de valoare sau că numărul cercetătorilor este mult prea mare. Din păcate această ultimă afirmație are și o doză de adevăr și nu poate fi eliminată complet, ca prima. Atît înainte de 1989 cît și după, institutele de cercetare au fost și sînt folosite ca oaze de trai cîldut pentru informatori și pentru familiile lor, care formează astfel masa de control în care cercetătorii sînt scufundați spre a le mai reduce din pericolozitate.

Revenind la Banca Mondială sau FMI și la rapoartele asupra cercetării științifice, semnalăm că există cel puțin două astfel de rapoarte. Unul se referă cu precădere la cercetarea științifică din învățămîntul superior și celălalt la restul cercetării științifice. Primul caută să minimalizeze tocmai ceea ce al doilea caută să etaleze. Dacă cercetăm lista experților și a rapoartelor preliminare pe care se bazează aceste rapoarte finale, constatăm că avem de-a face cu un huf de mari proporții. Majoritatea angajizilor experti sînt niște personaje obscure, în general mici funcționari, trepăduși prin diverse ministere și institute.

iar în cazul cînd sînt mai cunoscuți, atunci sînt chiar prin neseriozitatea și neprofesionalismul lor. Cel mai scandalos nu se pare faptul că de la Academia Română au contribuit cu rapoarte niște funcționari care nu au avut și nu au nimic de-a face cu cercetarea științifică și care au avut sau au misiuni speciale de altă natură în cadrul acestui înalt for.

Birocrație și impostură

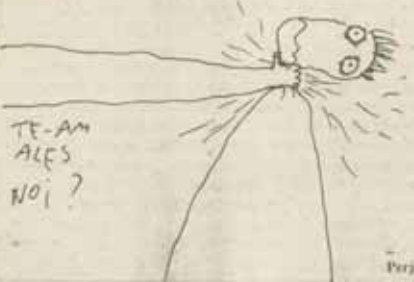
IFA este, din punctul de vedere al MCT sau al Curții de Conturi, echivalent cu o fabrică. Sistemul contractual a fost introdus în cercetarea științifică încă din 1970 și așa a rămas, cu înrîntăturile permanente care s-au accentuat cu ritm și cu absurditate, în ultima perioadă, odată cu apariția Curții de Conturi. Într-o economie deschisă, un contract îți permite obținerea unei sume de bani pe care poți să o cheltuești în limitele impuse de contract și pentru scopul propus explicit în acest contract. Prin urmare, coordonatorul lucrărilor de cercetare prevăzute în contract devine răspunzător de folosirea banilor, dar și autonom în privința modului în care îi folosește. Pentru a avea această autonomie financiară, ar fi necesar cîte un cont pentru fiecare contract. Dar, în cazul IFA, nici măcar institutele nu au conturi separate. Din acest motiv, mecanismul financiar contabil este deosebit de greoi, producînd ciocniri serioase de interese. Mai mult, în ciuda faptului că nu există autonomie financiară a contractelor, controlul modului în care s-au cheltuit banii se face pe fiecare temă în parte, cu condiționarea plățiii ultimei fază de efectuarea unei operații de post-calcul. Abuzul este evident. Tu se cere să arăți cum ai cheltuit banii, înainte de a-i primi! Se simte în mod imperios necesitatea legiferării unor mecanisme financiar-contabile specifice cercetării, care să evite trecerea banilor de la bugetul cercetării în buzunarul băncilor sau tot al bugetului.

Acum, toate contractele de cercetare ale institutelor IFA sînt cu Ministerul Cercetării și Tehnologiei. Verificarea realizării lor este de-a dreptul hilară. Declarația cercetătorului devine lege pentru el. Chiar dacă pe parcurs simte că ar fi necesară o mai bună adaptare la etapa concretă în care a ajuns, nu se mai poate abate decît cu greu și cu nesfârșite forme birocratice. Funcționarii din ministere compară fraze pe care ei nu le înțeleg, să vadă dacă coincid cuvînt cu cuvînt, și Doamne ferește dacă nu coincid! Normal ar fi ca responsabilitatea să fie a cercetătorului format, atestat cu realizări care să-i confirme profesionalismul. Acesta este uitat undeva și statura uriașă a burocratului îl umbrășește cu totul. Faptul că MCT își asumă controlul total în cercetarea științifică este strîns legat și de tendința ca factorii administrativi din institutele de cercetare să-și depășească competențele, încercînd să preia și rolul pe care în mod natural îl au consiliile științifice: evaluarea rezultatelor cercetării, propunerea de a finanța noi direcții de cercetare, atestarea pe grade profesionale, avizarea programelor de cercetare etc. În primăvara lui 1990 a apărut HG 458, care înclina balanța în sensul normal, către consiliile științifice. Din păcate, în aceeași perioadă, Statutul Academiei Române, pe baza autonomiei, propunea o soluție generatoare de confuzii: directorul institutului este și președintele consiliului științific. S-a ajuns astfel ca vechii directori să fie aleși președinți de consilii științifice. Aceiași HG 458 dădea în sarcina Academiei Române formularea unui nou statut al cercetătorului. În mod paradoxal, Academia Română a ignorat și mai ignoră că are această competență atribuită în mod clar și legal. Între timp, ea își fost uzurpată de diverse grupări "autoinvestite". Concluzia este că cercetătorii români nu cîștigă merit. Dacă nici atunci sînd îi se dădea o competență a putere de decizie, nu este în stare să o folosească, cu atît mai puțin plauzibil este să o poți obține prin luptă terapeutică și prin confuzii de brasă.

Democrația nu înseamnă numai impunerea intereselor majorității, ci, în mod absolut necesar, înscăunarea respectării minorităților. Se face mare caz de drepturile diverselor minorități cu deviații de comportament, fără a se înregistra pericolul imens care paște orice națiune care nu-și respectă elitele de orice natură. Faptul că un ministru (al Finanțelor) își exprimă sincer aprobriul cu privire la modul în care erau îmbrăcați cercetătorii care demonstrau pentru a li se plăti salariile (jălnice, de altfel) ne arată cît de rupt de realitate sînt guvernării și cît nimic nu-i poate readuce la realitate.

HORIA SCUTARU
cercetător Institutul de Fizică Atomică,
membru corespondent al Academiei Române
Pagini realizate de OANA ARMEANU

CE TOT
CERCETEZI
BĂ ?

TE-AM
ALES
NOI ?

Perja

fostelor institute de cercetare și proiectare departamentale și revenirea lor la situația de institute bugetare (cum sînt cele din subordinea Academiei sau a Universității) le-ar permite să parcurgă mai ușor etapa de tranziție. De asemenea, în condițiile în care aceste institute parcurg situații dificile, menționate, poate că o diminuare a impozitului pe profitul realizat le-ar putea ajuta să supraviețuiască în drumul lor spre o nouă structură.

Poate că Ministerul Muncii și Parlamentul ar putea accepta o pensonare înainte de termenul legal a unor grupe de salariați doar din acest sector, care și-ar găsi mai greu un alt loc de muncă în condițiile reducerii activității institutelor de cercetare-proiectare. Pensionarea unui grup relativ mic al celor care au realizat vechimea

minimă de muncă nu ar putea pune într-un pericol prea grav sistemul de plată al pensilor din România.

Aceste măsuri, temporare, s-ar suprapune măsurilor luate de Guvern pentru relansarea activității economice prin restructurarea și privatizarea întreprinderilor de stat, acțiuni ce ar antrena în rîndul lor modernizarea tehnologiilor și instalațiilor, cercetarea și proiectarea, puțin contribuind, în aceste cazuri, la accelerarea acestora. În condițiile reducerii costurilor prin diminuarea importurilor de tehnologii, instalații sau echipamente de producție.

D. SMARANDA,
inginer, Institutul de Proiectări
pentru Protecția Mediului, București

Notă redacției: acest text reprezintă un fragment dintr-o scrierare primită la redacție.

WILLIAM TOTOK

Honecker și Ceaușescu după lectura documentelor din arhivele fostei RDG

În arhivele de partid din fosta Germanie comunistă, acum accesibile cercetătorilor, se află zeci de documente, până acum necunoscute. Ele relevă o dată mai mult încercările lui Ceaușescu de a forma o alianță antigorbaciovistă, de a crea un fel de Antantă neostalinistă cu scopul supraviețuirii politice. Stenograma discuțiilor din anul 1988 dintre Honecker și Ceaușescu, dezbaterile secrete dintre reprezentanții statelor membre ale "Tratatului de la Varșovia" din iulie 1989 la București, dar și declarațiile făcute de Honecker după prăbușirea sa, aruncă o lumină semnificativă asupra unui capitol dramatic din istoria imediată, capitol încă prea puțin cercetat.

Relațiile dintre cele două țări și partide au cunoscut după 1967, când Bucureștii a hotărât stabilirea de relații diplomatice cu Bonnul, un curs mai degrabă descendent. Acțiunea provocatoare a lui Ceaușescu atunci a fost întâmpinată de oficiul est-german "Neues Deutschland" cu un comunicat publicat pe prima pagină. Ziarul amintea scria, în 11 februarie 1967, că dacă România "nu este dispusă să respingă pretenția Guvernului vest-german de a fi unicul reprezentant al Germaniei și să declare fără echivoc că în astfel de împrejurări condițiile prealabile ale stabilirii relațiilor diplomatice sînt absente, atunci ne aflăm în fața unui fapt regretabil". În august 1968 relațiile bilaterale s-au deteriorat și mai mult în urma refuzului lui Ceaușescu de a participa la invadarea Cehoslovaciei.

Se pare că după 1968 pînă și relațiile între cele două servicii secrete, Securitatea română și STASI est-germană, au fost întrerupte. Oricum, din documentele descoperite pînă în prezent în arhivele acum accesibile ale poliției secrete est-germane nu rezultă, de pildă, că disidenții din RDG care au călătorit după 1968 în România ar fi fost urmăriți de Securitate la indicația Serviciului Secret din Germania Răsăriteană. Mai mult: în dosarele STASI sînt trecute călătoriile unor disidenți spre România, dar despre ce au făcut acolo, cu tine s-au întințit și ce au discutat nu există însemnări. Prezumția scriitorului disident est-german Jürgen Fuchs că a existat o colaborare între STASI și Securitate încă nu s-a putut dovedi. În cazul celorlalți servicii secrete răsăritene, situația este cu totul alta.

Colaborarea între STASI și Securitate

Colaborarea între STASI și Securitate după 1949 se poate dovedi pe baza unor documente inedite, descoperite în urma deschiderii arhivelor.

Ne vom opri asupra unui singur exemplu, care la vremea respectivă a fost mediatizat în presa întregului bloc sovietic. Este vorba despre atacul asupra Ambasadei României din Berna în anul 1955. Mai mulți emigranți români l-au ucis, în timpul atacului asupra imobilului, pe șoferul ambasadei, Aurel Șeșu, căruia i s-au organizat la București funeralii de stat. Reprezentantul României în Elveția, ilegalistul comunist de origine germană Emmerich Stoffel, care a împărțit pentru scurtă vreme aceeași celulă de închisoare cu Ceaușescu, a fost retras și ulterior instalat ca redactor-șef al revistei Uniunii Scriitorilor "Neue Literatur". Nimeni altul decît Silviu Brucan scria atunci într-un articol, în cel mai sinistru stil stalinist: "Oamenii lui Allan Dulles s-au grăbit să-i pună pe bandiți legionari în muncă, aceștia fiind instruiți pînă atunci în școlile secrete ale diversionii și spionajului. Toate fusău a o margine: nu se poate ca ultimii mohicani ai unui bine cunoscut organizații terorist-fasciste să fie prezentați acum drept luptători pentru "democrație și libertate".

Cît de bine a funcționat în anii '50 colaborarea între cele două Securități, se desprinde totuși din incidentul de la Berna. Dintr-un document descoperit după desființarea Securității est-germane rezultă că STASI a jucat un rol decisiv la arestarea unuia dintre participanții la atacul asupra Ambasadei Române. Cu ocazia unei expoziții întinse, accesibile doar pentru "lucrătorii STASI", au fost prezentate în anul 1958 mai multe fotografii, inclusiv cea a arestării și răpirii unuia dintre participanții la atentatul asupra ambasadei, Oliviu Beldeanu, de către agenți est-germani la Berna. Fotografii respective încă n-au fost descoperite. Se cunoaște doar textul concludent însoțitor. Iată cîteva frag-

mente din acest text relevant pentru colaborarea celor două servicii secrete: "Uciagașul din Berna n-are nici o șansă în RDG. (...) La 31.08.1958 a fost capturat de organele de Securitate în sectorul democratic al orașului Berlin teroristul Oliviu Beldeanu, care s-a opus prin rezistență armată. Beldeanu a fost însărcinat de o organizație fascistă de emigranți, cu sediul la New York, să vină la Berlin, pentru a studia șansele de reușită ale unei provocări contrarevoluționare aidoma atacului criminal de la Berna asupra Ambasadei Române din februarie 1955. Organizația fascistă de emigranți "România liberă", în solda căreia a acționat Beldeanu, este coordonată de serviciul secret al Statelor Unite; crimele împotriva statelor socialiste sînt finanțate dintr-un fond de 100 de milioane dolari, pus la dispoziție de guvernul american".

Serviciul Secret est-german a dispus de un bogat material fotografic, din care rezultă că emigranții români vizau un fost urmăriți "operativ" atît în Republica Federală Germania cît și în Elveția. Limbajul folosit de presa vremii în descrierea

Cu cîteva luni înainte de dispariția RDG, Honecker (dreapta) se întâlnește cu Gorbaciov și ceilalți lideri comunisti cu ocazia ultimului congres al comunistilor est-germani.

evenimentelor de la Berna reflectă, bineînțeles, și starea tensională dintre cele două blocuri înclinate din perioada așa-numitului "război rece". Mașinării propagandei de partid a exploatat la maxim incidentul de la Berna. Atît în RDG cît și în Republica Populară Română se putea demonstra astfel iminenta "pericolului imperialist".

Pe acest fundal, cei doi viitori lideri, Ceaușescu și Honecker, au urcat o nouă treaptă a carierei lor, Honecker rămînînd conducătorul "Tineretului Liber German", precum s-a numit organizația tineretului comunist aservită total partidului. Ceaușescu devenind, în decembrie 1955, membru al Biroului Politic. Contactele dintre viitorii lideri se rezumau în această perioadă la vizite protocolare întreprinse cu ocazia călătoriilor oficiale. Ele au fost mai degrabă nesemnificative, deoarece amîndoi se ocupau de sectoare diferite, sferelor lor de activitate neatingîndu-se direct. Într-un lung interviu acordat de Erich Honecker după prăbușirea sa de la putere, acesta rememorează, printr-o prismă mai mult decît subiectivă, impresiile sale culese în România la sfîrșitul anilor '40 și începutul anilor '50: "Datorită vîrstei mele, eu am, în ceea ce privește România, o cu totul altă perspectivă asupra dezvoltării acestei țări. Cu ocazia ședinței Comitetului Executiv al Uniunii Mondiale a Tineretului (...) am fost în anul 1948 pentru prima dată în România. Bucureștii îmi amintea de un sătuc, cu toate că s-a încetățenit denumirea de «Micul Paris». Asta din pricină că pătura sus-pusă - România a fost un Regat - și-a putut permite un «Mic Paris». Situația din întreaga țară a fost foarte dificilă, pretutindeni sărăcie. Au existat zate execrabile, aidoma celor

din Pomerania sau Mecklenburg, cu barăci pentru agricultorii zilieri și case dărăpănate. Sărăcia populației a fost un rezultat al economiei naționale subdezvoltate. În ciuda întîmplărilor singeroase, România de astăzi nu poate fi comparată cu cea de atunci; în jurul orașului București, dar și în alte zone, există o industrie modernă, o industrie constructoare de mașini, de automobile și altele. M-am putut convinge de aceasta, cît și de marea productivitate a acestor întreprinderi".

Mărturia laconică a lui Honecker din anul 1990, făcută în cel mai pur limbaj de lemn, denotă nu numai o înspăimîntătoare "perspectivă" asupra realităților românești, dar și tendința de a da "realizărilor socialismului" o coloratură ideologică exagerată. Relatarea lui Honecker respiră și un fel de aer de superioritate față de îndepărtata Românie.

Revenind la legăturile dintre cele două Securități, se impune ca o primă concluzie că acestea au decurs în limitele impuse de normele stabilite de Kremlin. Datorită deteriorării relațiilor politice între România și RDG după 1967, oficiul "Neues Deutschland" (din 28 decembrie 1989) și-a permis să publice o vehementă dezmințire a zvonurilor potrivit cărora s-ar fi transportat în toamna aceluiași an, în mod clandestin, acte secrete la București. Relatările de atunci se bazează pe afirmații ale unor grupuri de contestatari est-germani care încercau să pătrundă în sediile STASI. Aceste grupuri susțineau că regimul muribund din Berlinul de Est a transportat acte ultrascrete la București, capitală în care domnea încă "liniștea". Ignorînd realitățile de dinaintea anului 1967, "Neues Deutschland" scria atunci textual: "Nici fostul Minister al Securității Statului și nici Serviciul Siguranței Naționale dizolvat nu au întreținut vreodată legături cu Securitatea Română".

Frontul antireformist

În cursul anului 1989 au reapărut în discuțiile oficiale ale lui Nicolae Ceaușescu clișeele verbale nemaiutilizate de prin anii '60. Terminologia perimată din perioada stalinismului denotă o creștină nervozitate a liderului de la București, înclînt de cutremurul acțiunilor contestatate din unele țări încă "socialiste". Noțiunea de "luptă de clasă", de pildă, aruncată în România peste bord deja cu ani în urmă, a fost scoasă din nou la lumina zilei din cutia de naftalină a "Cursului scurt" (al partidului bolșevic), bine asimilat de către Ceaușescu. La Plenara CC al PCR din iunie 1989 denunță nu numai așa-numitul "socialism de pișă", firă a ataca direct reformiștii din țările "frățeste", ci și încercările de revenire la un sistem pluripartidic, prin care s-ar fisura monopolul partidului unic. "Lupta de clasă" o prezintă ca o lege socială și științifică și viitorul congres este anunțat anticipat drept "congresul marilor victorii socialiste", exact cum a fost prezentat cel de-al XVII-lea congres al PCUS(B) de marele "tăcut" Stalin, în anul 1934. Denunțarea destul de moderată a pactului Molotov-Ribbentrop, ce va apare ulterior și-n discursul rostit la ultimul congres al partidului prezidat de Ceaușescu, făcea parte din rafinatul arsenal al diversionii naționaliste, pe care liderul român îl utiliza cu succes propagandistic în situații de criză.

Se pare că și contactele intensive și repetate cu liderul est-german Honecker au contribuit într-o oarecare măsură la reînprospătarea memoriei lui Ceaușescu în ceea ce privește terminologia stalinistă, niciodată abandonată în RDG. În cursul vizitei oficiale a lui Ceaușescu în capitala Germaniei Răsăritene, în noiembrie 1988, are loc un schimb de păreri între cei doi șefi de stat și partid. Discuția cvasi-particulară între cei doi s-a desfășurat în data de 17 noiembrie 1988 în spatele ușilor închise. În stenograma acestei discuții, descoperită acum în fosta arhivă centrală a Partidului Socialist Unit din Germania (precum s-a numit partidul comunist din RDG), nu apar lucrări senzaționale. Discuțiile relevă însă încercările celor doi lideri comunisti de a forma un front comun împotriva ofensivei reformismului. Bineînțeles că Ceaușescu susține sus și tare că "deschiderea și restructurarea" s-au produs în România deja "cu 20 de ani în urmă". Această idee a subliniat-o Nicolae Ceaușescu în repetate rînduri și în discursurile sale oficiale.

În timpul vizitei lui Gorbaciov la București, în mai 1988, când acesta formula critici aspre la adresa lui Ceaușescu, menționînd "nopotismul", "neajunsurile vieții zilnice" și "lipsurile", tînețuna sovieto-română atinsese deaschis sfera ideologicului. Prin invocarea stereotipurilor - suveranitate, independență etc. - Ceaușescu nu a mai strînit nici un ecou favorabil în rîndurile populației care ocama în persoana lui Gorbaciov purtătorul unei speranțe.

(Text transmis de "Europa Liberă", iunie 1994)

Costinești '94 Un palmares doar... internațional!

Această primă ediție internațională pentru tinerii realizatori, sub patronajul programului european Eureka Audiovisual, s-a dorit extrem de ambițioasă. Nu sînt printre cei ce vor comenta nefavorabil acest festival, fiindcă rămîn la convingerea că nu doar un om sau doi pot să facă un festival, ci o țară întreagă. Nu e suficient să înveți organele, ci să le și faci să fie viabile. Păcat de tentativa doamnei Manuela Cernat de a asigura noblețe festivalului, într-o lume în schimbare, tot mai răvășită, tot mai confuză și de multe ori tot mai grobiană. Palmaresul nu a fost surprinzător! - o eroare, dar nici nu a marcat într-un fel o tendință în a promova un nou mod de "a vedea". Spuneam că nu a fost "o eroare" pentru că, în lungul șir de erori filmice sau mai puțin filmice, se mai aștepta una.

Au fost puține filme "de notat" și chiar mai puține "de inclus" într-un palmares internațional. Juriul, condus de regizorul Radu Gabrea, a avut, cred, o misiune relativ ușoară - selecția făcîndu-se aproape de la sine. Cel mai promițător film - *Anchoress*, în regia lui Chris Newby (Anglia), realizatorul fiind un "fost" fotograf (element esențial în a discuta încadratura remarcabilă), are toate datele unui premiant. Dar formula cinematografică ține de *Past-film*, adică de trecut, adică de anii '70, cu o doză de teatralitate de mult abandonată în cinema-ul actual. Cu mare efort (poate prea mare) filmul lui Radu Mihăileanu a "sunat" (aceasta este cuvîntul) Premiul special al juriului. *Trahir*, venit cu lauri importanți la Costinești (Marele premiu al Americilor, Premiul pentru cel mai bun film la Viareggio - Italia), filmul a primit 4 voturi pentru, 3 contra și 2 abțineri, formulă, trebuie să recunoștem, puțin plauzibilă. Pe cît de strînsă decizia în cazul *Trahir*, pe atît de neverosimilă unanimitate în cazul filmului spaniol *La ardilla roja*, în regia lui Julio Meden (Spania), film promițător în primele 30 de minute, incitant în următoarele 10 și alunecînd pe un tobogan cu naratiune, sens, viziune și tot restul pînă la minutul 90. Aici, cred eu, regizorul Alfonso Ungria a muncit mult la juriu, convingînd chiar și acolo unde nu era cazul. Așteptat și pe drept premiat, filmul *Duo pentru paolonce și petronom*, film experimental semnat de Alexandru Solomon. Aici, partea română, și mai ales Viorica Bucur, a punctat decisiv, cu atît mai mult cu cît într-o emisiune, *Ecranul*, realizatoarea aproape că

anunța premiul cu două săptămîni mai devreme. Bine și așa. Interesant, deși primit cu hohote de rîs, filmul fiind o dramă (proiecția de la Amfiteatrul mi-a întărit convingerea că publicul anului '94 dorește mai mult circ decît film de artă), *Paula*, în regia lui Sergiu Prodan (Moldova), ne-a prezentat o formulă cinematografică inedită și riscantă uneori (planul imaginar și planul real coincid în același spațiu), primind premiul pentru scurt metraj de ficțiune. Filmul studentului Vali Hotea, *Marea aventură*, a fost preferat celui realizat de Marius Barna - *Mail life*, criteriul fiind, după opinia mea, lipsa subtilizărilor, care a dezavantajat al doilea film. Documentarul, chiar dacă motivația juriului a fost "pentru continuarea tradiției marelui film documentar" (motivație ușor pompoasă), s-a impus prin regizorul Serghei Bukovski și prin găsierea unui loc absolut inedit, un sat cuprins de ape, o Venetie rurală, descrisă în amănunt, descrisă frumos, descrisă patetic și... atît! (*Landscape, Portrait, Still life*). Oricum, semnalul de alarmă, dacă mai crede cineva în sunetul sirenei, trebuie tras nu în legătură cu palmaresul, ci cu producția nefiresc de slabă, după atîta nefirescă libertate.

LAURENTIU DAMIAN

Palmaresul Festivalului Internațional al Tinerilor Realizatori

1. Marele Premiu - *Anchoress* (Chris Newby - Anglia)
2. Premiul special al juriului - *Trahir* (Radu Mihăileanu - România-Franța)
3. Premiul pentru lung metraj de ficțiune - *La ardilla roja* (Julio Meden - Spania)
4. Premiul pentru scurt metraj de ficțiune - *Paula* (Sergiu Prodan - Moldova)
5. Premiul pentru film studentesc - *Marea aventură* (Vali Hotea - România)
6. Premiul pentru cea mai bună imagine - *Anchoress* (Anglia)
7. Premiul pentru cel mai bun scenariu - *La ardilla roja* (Spania)
8. Premiul pentru film pe suport video - *Duo pentru paolonce și petronom* (Alexandru Solomon - România)
9. Premiul pentru film documentar - *Landscape, Portrait, Still life* (Serghei Bukovski - Ucraina)

A apărut lucrarea lui Adrian Marino, *Hermeneutica ideii de literatură*, în traducerea lui Marco Cugno, la editura "Il Mulino" din Italia.

Într-o notă introductivă (din martie 1994), Adrian Marino precizează: "Această traducere italiană a *Hermeneuticii ideii de literatură* trebuie considerată ediția sa originală. Din două motive: 1. datorită unor împrejurări nefavorabile, ediția română a apărut fără ca autorul să-i fi putut face corecturile. De aici un mare număr de erori de diferite tipuri și unele

inadvertențe, care au fost rectificate grație scribiei și competenței prietenului Marco Cugno, traducătorului și îngrijitorului acestei cărți; 2. ediția italiană reintroduce în text un întreg capitol: *Autonomia literaturii*, suprimat în mod arbitrar în ediția română din 1987 de cenzura regimului Ceaușescu. Cartea apare deci pentru prima dată în Italia în forma sa îngrijită și completă. Adresez sincerele mele mulțumiri traducătorului și editurii "Il Mulino" pentru interesul arătat acestei lucrări". (V.O.)

EDITURA HUMANITAS

IL. CARAGIALE

Despre lume,
artă și neamul românesc

Ediție de DAN C. MIHĂILESCU

"Cinical" Caragiale, "lucidul" Caragiale, satiricul, omul fără nici un Dumnezeu, canalică, "ultimul ocupant fanariot" al României, geniul, Maestrul, măscăriciul, "mimul genial",

monstrul acuzat de lezațiune, marele patriot și nepatriotul (grec) Caragiale!... Care sînt principiile morale, care sînt constantele și cît este credința conjuncturală în cazul acestei inteligențe, nu o dată etichetată drept "demonică"? Alegînd exclusiv din confesiunile directe (și nu intermediare de opera literară) ale scriitorului - din jurnalistică și corespondență - această suită de fragmente, cartea de față propune un *Caragiale-esențial*, vorbind de dincolo de mulțimea măștilor sale.

EMIL CIORAN

Căderea în timp

A trăi înseamnă a fi supus magiei posibilului; dar cînd percepi pînă și în posibil un timp tre-

cut ce va să vină, totul devine trecut virtual și nu mai există nici prezent și nici viitor. În fiecare clipă eu deslușesc nu trecerea către o altă clipă, ci o respirație oboșită și un horcăit. Zămislirele timp mort, mă lăfăiesc în asfixia devenirii.

CIORAN

CIORAN

NESTOR RATES

ROMÂNIA:
revoluția
incilcită

Martî, 26 iulie
1994, ora 11, la
sediul GDS din
calea Victoriei
120 va avea loc
lansarea cărții:
"ROMÂNIA:
revoluția
incilcită" de
Nestor Rates,
în prezența
autorului.

Legenda

Retrospectiva Magdalena Rădulescu (la Muzeul Colectiilor) trimite, precum multe alte recuperări, revizuri și restituiri asemănătoare, la același miraj al generației "eroice" care, afirmată în cultura românească interbelică, a optat pentru și a fost confirmată în cultura europeană postbelică. La fel ca alți intelectuali români exilați, Magdalena Rădulescu a fost asimilată de către spațiul cultural francez, deși întreaga sa viziune artistică a rămas tributară "specificului național", conservat cu o strictețe poate exagerată, simplificatoare; motivele recurente în opera sa sînt danatorii-călușari prinși - în cercuri concentrice - într-o horă fără de sfîrșit. Extatici, călușarii (meta-morfizați uneori în personaje mascate forțînd carnavalul) sînt distribuiți ritmic pe suprafața tabloului, ca un fel de șiraguri de mătăsii colorate ce activează memoria spirituală (aceea a ideilor mai degrabă decît cea a formelor), dar care anulează sau cel puțin neglijențiază memoria vizuală propriu-zisă. De aceea, pictura Magdalenei Rădulescu este - structural vorbind - eminemamente repetitivă. Obstinant, dansul, deși sugerează un dinamism cosmic, o undă seismică ludică, rămîne, din perspectivă pur picturală, doar un seism caligrafic, an-luminura unui text ce poate fi bănuît, deși lipsește, înghițînd chiar de către exuberanța semnelor ce trebuiau să-l comunice. Inovînd minim din punct de vedere plastic și neocolind șablonul ori decorativul pur, Magdalena Rădulescu reușește să se mențină însă în teritoriul artei motivate tocmai datorită fanatismului și fixității pentru o transcendență de timpurii identificată cu "spiritul giei" ce răzbată din trupurile dansatorilor săi care, imobilizați precum niște plante în vîrtejul tabloului, pun însă în mișcare universul cromatic din jurul lor. Din această pricină se produce o contaminare plastică între registrul mistic și cel ludic, detectabilă nu doar în transfigurarea dansului în ritm cosmic, ci îndeosebi în gestica dansatorilor surprinși întodeuna în postură de oranți (cu brațele ridicate în W). Dansul devine rugă, vîrtejul capătă sens, iar decorativul se revelează drept dublura unei simbolici coerente, poate nu integral creștine, dar cu rădăcini într-un soi-generis auto-chtonim. Această ambiție a Magdalenei Rădulescu transpare și din portretele sale, în special din cele timpurii (nu foarte bine reprezentate în această expoziție) în care, în chip alegoric aproape, figurile feminine românești aspiră la dimensiuni împărătești-bizantine, așa cum sînt surprinse cu figuri rigide, solemne, precum în fotografiile de la începutul secolului, în care simple țărânci cu chipul învăluit în borangic erau așezate - amuzant poate, dar deloc penibil - într-o scenografie străină, urbană, cu poduri și parcuri, contrafăcută în atelierul vreunui fotograf de tiraj. Chipurile acestor femei, arhetipale prin trăsăturile lor perfecte (atît în portretele Magdalenei Rădulescu, cît și în fotografiile vremii), evocă o românitate așezată, stăpînă pe sine, fără vreo legătură cu ideologiile naționaliste bombastice, tipică însă pentru o clasă, aceea a numeroasei țărânci mijloace care - pare-se - era chiar o rasă. O rasă aproape dispărută. Chiar dacă a fost fîca unei familii de intelectuali, Magdalena Rădulescu, una dintre frumusețile vestite ale epocii sale, făcea parte, fără doar și poate, din acea rasă. De aceea, nostalgia obsesivă și oarecum naivă a operei sale rămîne în fapt măsura autenticității unei epoci definitiv intrate în legendă.

P.S. Deși nu este exclus ca în articolul publicat de către Magda Cărneci în numărul din 6-12 iulie al acestei reviste să se facă - prin expresii precum "umori tineresti" - trimiteri la subsemnatul, nu pot oferi așteptată satisfacție a unei polemici. În primul rînd pentru că post-bizantinismul (neo-ortodoxismul) este o poamă ce s-a răscolit în această rubrică. În al doilea rînd pentru că dihotomia post-bizantinism/post-modernism e falsă, căci îl lipsește cel de-al doilea termen, întrucît în afara unei incerte postmoderneli oportuniste, în cultura română contemporană nu există nimic de acest gen.

ERVIN KESSLER

